

YANLIŞ İLAÇ KULLANIMI

● BİLİNÇSİZ İLAÇ KULLANIMI PANELİNDE TEB MERKEZ HEYETİ İKİNCİ BAŞKANI ECZ. METİN SEYİTHANOĞLU'NUN YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZET METNİ.

Türkiye'de ilaçların ne yönde ve nasıl kullanıldığına dair yapılmış sağlam istatistiklere sahip değiliz. Bu konuda elde edilen sağlıklı bilgileri yine biz eczacılar sağlamaktayız. Ülkemiz insanların yanlış ilaç tüketmekte oldukları konusunu, uzun süredir kamuoyu önünde konuşulur duruma getiren de yine eczacılarımızdır. Bilindiği gibi ilaç dediğimiz meta önemli bir tedavi unsurudur. İlacın kendisinden beklenen faydaları sağlayabilmesi için;

- Endikasyonun iyi konulması,
- Yeterli dozajda uygulanması,
- Tedavi tamamlanmadan ilacın terk edilmemesi gerekir.

İlacın tesiri hiç bir zaman muayyen değildir. Bu tesir şahıstan şahısa olağanüstü farklılıklar gösterir. İnsan organizması ilacı, genel olarak kendi işleyişine tesiri bakımından "yabancı madde" addeder. Ona karşı çok kere immun bir reaksiyon gösterir. Pöylece hemen her ilaç için cari olan allerjik reaksiyon!... ve buna bağlı tezahürler karşısında kalınır. İlaçlar bu allerjiyi yapıcı etkinin dışında mide ve barsaklar üzerinde, böbrekte, iç kulakta vs. organ ve dokular üzerinde istenilmeyen tesire sahip bulunmaktadır. Bunun için faydalı tesir göstermeyen ilacın mutlaka zarar verdiğine dair bir inanç vardır ve bu inanç son derece de isabetlidir.

Yanlış ilaç kullanılmasına yol açan nedenler üzerinde de durmak istiyorum.

Bilindiği gibi Türkiye'de hekim sayısı yetersizdir. Bu yetersizliğin yanı sıra muayene ve tedavi kurumları da bir düzensizlik içerisinde. Vatandaşların bir kısmı özellikle işçi ve memur zümresi devletin resmi sağlık kurumlarından faydalanabilme olanağına sahiptir. Devlet hastaneleri ve Sosyal Sigortalara bağlı hastane klinik ve dispensanteri yetersizdir. Bu bakımdan Batı Avrupa standartlarına göre günde en fazla 20 hasta muayene etmesi gereken hekim, bazen 40 bazen de 80 hastayı muayene etmek mecburiyetinde kalmaktadır. Bu halde ne hasta üzerinde hakkıyla durularak muayene ve tetkikler tam olarak yapılabilir, ne de uygun bir tedavi seçilebilir. Hastanın takibi konusu ise bu şartlar altında zaten mümkün değildir. Hastalar genellikle resmi sağlık kurumlarının işleyişinden memnun değildir. Bu kurumlarla ilgili olarak vatandaşın edindiğimiz izlenim hastaların ve hasta sahiplerinin saatlerce bekletildikleri ve hekim tarafından

baştan savma muayene edildikleridir. Bu şartlar altında hastaların kendilerine tavsiye edilen tedavi şeklini şüpheli bulmaları ve hekime itimat etmemeleri tabiidir. Hekim elinde başka imkan olmadığından, perhizden ve rehabilitasyondan evvel ilaca ağırlık vermekte ve yazdığı ilaçlar da hasta tarafından iki gün alındıktan sonra terk olunmaktadır. Gerek hastaların içinde bulunduğu bu yapısal bozukluk ve gerekse özel tedavi kurumlarının son derece pahalı olması halkı yanlış bir yola sürüklemiştir. Bu yol rahatsızlanma halinde vatandaşın kendi kendini tedavi etmeye çalışmasıdır. Çoğu kez başkalarının tavsiyesine göre ilaç almaktadırlar. Bu tarz ilaç kullanımının faydadan çok zarar verdiği akıldan çıkarılmamalıdır.

Diğer bir husus da şudur:

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesi ile imal edilen ilaçlar piyasaya arz edilirler. Bir süre sonra bunlardan alınan bazı numuneler Bakanlıkça kontrole tabii tutulur. Kontrol sonucu içindeki müessir maddenin gereken miktarın çok altında olduğu görülen bazı ilaçlar S.S.Y.B'ca piyasadan toplatılır. Piyasaya arz edilen ilaçları, kontrolü yapıp toplatılınca kadar geçen zaman zarfında hasta kullanır ve gereken tedavi imkanını bulamaz. Bu türlü ilaçların kullanımıyla hasta maddi ve manevi kayba uğramaktadır. Hasta, teşhisi koyan doktor ile ilacı sunan eczacıya karşı güvensizlik ortamına girmekte ve böylece hasta-eczacı diyalogu sarsılmaktadır. Vatandaşa hizmet vermekten başka gayesi olmayan eczacı, firmaların yapmış olduğu imalat hatasından dolayı manevi bir eziklik duymaktadır. S.S.Y. Bakanlığınca imalatın yerinde ve zamanında kontrol edilerek bu türlü yanlış uygulamalara fırsat verilmemesi gerekir. Böylece ekonomik dar boğazda olan ülkemizde döviz kaybına da sebebiyet verilmemiş olur.

Yanlış ilaç kullanımının yol açtığı zararları sıralamayı burada keserek şimdi sorunun çözüm şekli üzerinde düşünmeye çalışalım.

Biraz evvel de belirttiğimiz gibi yanlış ilaç kullanımı, Türkiye'deki sağlık kurumlarındaki düzensizliğin ve bozulan hasta eczacı ilişkilerinin tabii bir neticesidir. O halde öncelikle hasta, eczacı ilişkilerinin düzeltilmesi gerektiği söylenebilir.

Ancak bu uzun vadeli bir çözüm şeklidir. Halkın bu yönde eğitilmesi, sağlık kurumlarında yeni bir organizasyona gidilmesi zamanla mümkün olacak girişimlerdir.